

حقوق کودکان استثنایی و رسانه‌ها

خدیجه جلی

کارشناس سازمان آموزش و پرورش استثنایی

نظر به اینکه هر سازمانی که در متن جامعه پدید می‌آید باید دارای کارکردهایی در خدمت جمع و جامعه باشد و چنان تنظیم گردد که به صورت هماهنگ خدمات خود را به جامعه که منشأ و موجد آن است عرضه دارد، سازمانهای ارتباط جمعی و رسانه‌ها نیز از این قاعده مستثنی نیستند.

امروزه عمده‌ترین نقشی که وسایل ارتباط جمعی بر عهده دارند عبارتند از:

فرهنگ سازی، پویایی فرهنگی، یکپارچگی فرهنگ، آموزش، عرضه اندیشه‌های جدید، اطلاع رسانی، ایجاد مشارکت اجتماعی، ایجاد همبستگی اجتماعی، امکان عرضه پایگاه اجتماعی و اعمال نفوذ و اهرم فشار از طریق افکار عمومی می‌باشد.

بدیهی است از آن جا که تمامی آحاد و اقشار در بطن کل جامعه در ساختن جامعه بشری مؤثرند و به طریق اولی در ایجاد تولید این سازمانها و رسانه‌ها شرکت دارند ارائه خدمات باید به گونه‌ای باشد که تمامی شهروندان (صرف نظر از تفاوت‌های فردی) و آحاد جامعه را که ذاتاً برابرند و براساس اصول حقوق بشر باید برای همه آنها بها و احترام قائل بود پوشش دهد.

وسایل ارتباط جمعی و رسانه‌ها نیز باید همگان را از فرصتهای یکسان در بهره‌گیری از امکانات و خدمات و کارکردهای متنوع خویش برخوردار سازند. یکی از اقشار غیر قابل انکار جامعه، معلولین و کودکان استثنایی می‌باشند که مانند سایر اقشار جامعه حق بهره‌برداری و استفاده برابر از امکانات و خدمات رسانه‌ها و وسایل ارتباط جمعی را دارند و رسانه‌ها باید متناسب با نیازهای این گروه از جامعه خدماتی را برنامه‌ریزی و ارائه کند که برخی از اهم آنها عبارتند از:

۱- اطلاع رسانی و ایجاد زمینه‌ها و فرصتهای شناخت و آگاهی جامعه نسبت به معلولین (نظر به

کارکرد اطلاع رسانی رسانه‌ها)

۲- اصلاح نگرش اجتماعی نسبت به معلولین و کودکان استثنایی (نظر به کارکردهای فرهنگ سازی

پویایی فرهنگی و امکان اعطای پایگاه اجتماعی و همبستگی اجتماعی)

۳- ترویج فرهنگ برابری حقوق شهروندی و برابری فرصتها و عمل کردن به عنوان یک اهرم فشار

همایش حقوق کودکان و دانش آموزان استثنایی

برای احقاق حق ایشان (نظر به کارکردهای فرهنگ سازی، پویایی فرهنگی، یکپارچه فرهنگی،

عرضه اندیشه‌های جدید و ایجاد مشارکت اجتماعی)

۴- آموزش روشها و برخوردهای صحیح و مناسب اجتماعی با معلولین (نظر به کارکردهای آموزشی،

همبستگی اجتماعی و ...)

۵- مشارکت در فراهم سازی فرصت‌های بهره‌وری از توانمندیهای معلولین و کودکان استثنایی متناسب

با نیازهای رسانه‌ها. (نظر به کارکردهای ایجاد مشارکت اجتماعی، ایجاد همبستگی اجتماعی، امکان

عرضه پایگاه اجتماعی)

یک راه کار عملی به عنوان حداقل

با نگاهی به برنامه‌های رادیو و البته تلویزیون (به عنوان گسترده‌ترین رسانه جمعی) در می‌یابیم

سهم کودکان استثنایی و معلولین در موضوعیت برنامه‌ها و اجرای برنامه‌ها بسیار اندک و حتی نایاب

می‌باشد با کمی دقت و انصاف و احساس وظیفه و تکلیف در برابر معلولین و کودکان استثنایی هر

مسئول ذی‌ربطی قطعاً می‌تواند راه‌های مناسب ادای دین خویش را نسبت به این کودکان با توجه به موارد

فوق‌الذکر بیابد.

امید است در آینده نه چندان دور خلاء حضور موضوعی و اجرایی کودکان استثنایی و معلولین در

برنامه‌ها و برنامه‌ریزیهای رسانه‌ها به ویژه رادیو و تلویزیون از طریق مشارکت فعال کودکان استثنایی

و معلولین مرتفع گردد.